

RAPPORT TIL GENBRUG TIL SYD
PROJEKT OM STYRKELSE AF SKOLE, KLINIK OG CIVILSAMFUNDS-
ORGANISATIONER, NGAHOKORA, SYDVESTLIGE TANZANIA

ØSTAFRIKAS VENNER, GTS 15-103. DEN 7. NOVEMBER 2018

OPDATERET DEN 19. NOVEMBER 2018

Kliniklederen (venstre) fortæller.
Øvrige fra venstre: Henrik leder fra den
lutherske kirke, landsby-sekretær,
landsbyformand, biskoppen, juli 2018

Skolebestyrelsen og Henrik. Fra ven-
stre, stående Lærer og sekretær, skole-
leder, forældrerepræsentant, formand
og forældrerepræsentant, lærer, lærer,
forældrerepræsentant. Siddende:
lærer, forældrerepræsentant,

Skolebestyrelsen mobiliserer folk til at
placere containeren på betonpiller ved
ankomsten af containeren, 5. marts
2017

Lærere og Peder arbejder med compu-
tere og installerer en printer, 30. juni
2018

Landsbysekretæren (venstre) under
eventen den 1. juli 2018 med deltagelse
af flere hundrede beboere fra lands-
byen. Siddende ved bordet fra venstre:
landsbyformanden, biskoppen, Peder,
Henrik, leder fra den lutherske kirke

Forsidefotos

PARTNERSKABET

I samarbejdsprojektet indgår:

School Board of Primary School of Ngahokora (herefter skolebestyrelsen) på vegne af skolen, sundhedsklinikken og en række civilsamfundsorganisationer

Østafrikas Venner, marafiki.dk, marafiki.dk@gmail.com, kontaktperson Henrik Zilstorff, tlf. 28321987, henrik@zilstorff.dk

SAMARBEJDSPROJEKTET

Samarbejdsprojektet tilsigter en styrkelse af skolen, klinikken og en række civilsamfundsorganisationer i landsbyen Ngahokora i sydvestlige Tanzania.

AKTIVITETENS FORLØB

OVERORDNEDE VURDERINGER OM AKTIVITETENS OG FORSENDELSENS FORLØB

Efter en del problemer med indsamling af udstyr (primært fordi InterGens afdeling for denne aktivitet lukkede) blev containeren klar til forsendelse. Kort før forsendelse kom der nye regler fra modtagerlandet, hvorfor MulticenterSyd måtte ompakke containeren og lavede ny pakkedokumentation. Containeren blev endeligt afsendt. I havnen i Dar es Salaam tog det også lang tid grundet nye regler, og i en periode på over to måneder var Henrik i næste daglig kontakt med de forskellige involverede i projektet. Partnerorganisationen viste standhaftighed ved hele tiden at følge op på tingene, primært omkring opnåelse af diverse dokumenter til brug ved toldfritagelse, herunder ændrede regelsæt. Containeren ankom endeligt til destinationen.

Efter ankomsten blev udstyret fordelt som planlagt. Efterfølgende har der været forviklinger primært grundet i landsbyen udefrakommende interesser, det vil sige nærkommunen.

Som tydeligt observeret under partnerskabs- og ekspertrejsen, så har partnerorganisationen forsat et godt greb om situationen og arbejder klart for en rigtig retning for projektet, med de oprindelige målsætninger for øje.

FØR ANSØGNING

- Under rejse i juli 2015 besøgte Østafrikas Venner medlem Henrik Zilstorff partneren og civilsamfundsorganisationerne. Her blev et nyt samarbejde påbegyndt i regi af Østafrikas Venner.

- Forud herfor har der i mange år været en tæt relation mellem Henrik Zilstorff og adskillige partnere samarbejdsgrupper i samme landsby, herunder særligt skolebestyrelsen, skolen og klinikken og flere af civilsamfundsorganisationer. Samarbejdet har fx omhandlet:

(1) Forbedring af klinikken ved indkøb af mikroskop og andet klinikudstyr (gave/ bidrag).

(2) Medfinansiering af nyt landsbyhus (der i dag huser fx både landsbyregering, de fleste af lokale foreninger (civilsamfundsorganisationer), børnehave-lokale og meget mere).

(3) Styrkelse af landbrugsrelaterede civilsamfundsorganisationer, som ligeledes stadig er aktive og del af denne Genbrug til Syd-ansøgning.

(4). Vipuma (Ungdommen i kampen mod AIDS), der i over 15 år har arbejdet med oplysning og diskussionsmøder vedr. hiv-aids, og er én af de civilsamfundsorganisationer der deltager i herværende Genbrug til Syd-ansøgning, Vipuma, (se zilstorff.dk/village/vipuma.htm). Julius Kaaya, TACAIDS Comissioner og en af Tanzanias første 'åbne' hiv-smittede blev inviteret til landsbyen til seminar af Vipuma og Henrik i fællesskab. Vipuma lavede studietur til den hiv-aids-organisation (WAMATA), Henrik var ansat i i Dar es Salaam.

(5) Samarbejdet og kendskabet til hinanden rækker tilbage til 1996 hvor Henrik udførte et antropologisk feltarbejde i seks måneder og igen i tre måneder i 2002 og mange besøg igennem årene.

ANSØGNING DECEMBER 2015

Ansøgningen blev indsendt 2. november 2015. Ansøgningen gav positivt svar, modtaget den 9. december 2015. Den 5. januar 2016 returnerer Østafrikas Venner det af foreningen underskrevne bevillingsbrev.

EFTER ANSØGNINGSFRIST OG FREM TIL FORSENDELSE AF CONTAINER OKTOBER 2016

Herunder gengives vigtige punkter i forløbet i kronologisk form.

1/12/2015-4/12/2015 Repræsentant for partneren og Henrik besøger seks slutbruger-partnerorganisationer i Tanga by og Lushoto-distriktet, Tanzania, og indsamler erfaringer og knowhow omkring, hvordan et partnerskab kører, og hvordan containerforsendelse håndteres. Besøgene foretages i forbindelse med en partnerskabsrejse som Henrik foretager på vegne af Østafrikas Venner, hvor der foretages videointerviews med partnere og brugere, se <https://marafiki.dk/interviews-2015>.

7/12/2015 Repræsentant for partneren og Henrik besøger shippingagent i Dar og får oplysninger om forløbet og om hvilke krav partneren og Østafrikas Venner skal opfylde vedrørende containerforsendelsen.

9/12/2015 Genbrug til Syd godkender ansøgningen.

5/1/2016 Østafrikas Venner returnerer det af foreningen underskrevne bevillingsbrev.

20/1/2016- 15/3/2016 InterGen (InterGen, Hospitalsenhed Midt, Region Midtjylland) oplyser, de ikke kan opfylde indgået aftale om levering udstyr og pakke container og klargøre den til forsendelse. Begrundelsen er, at den afdeling der i årevis havde stået for sådanne aktiviteter, ikke mere havde bevilninger. I den følgende periode (frem til juni 2016) er Henrik i kontakt med et stort antal organisationer rundt i Danmark for at søge hjælp til indsamling af udstyr og pakning. For at gøre en lang historie kort, er resultatet, at udstyret kommer fra forskellige steder (blandt andet: InterGen kan levere ikke-klargjorte computer og noget hospitalsudstyr, Henrik indhenter møbler fra Arla, diverse hospitalsudstyr fra forskellige hospitaler i Danmark og MulticenterSyd i Nykøbing Falster pakker containeren og leverer også en del udstyr.

15/3/2016 Henrik kontakter Torben Bergstrøm, Computergruppen i Holbæk, Seniorer uden Grænser, for at høre om de har mulighed for at klargøre computere fra InterGen i Viborg. Svaret er, at de er interesserede opgaven, men at det først kan blive til oktober. Over den næste måneds tid drøfter vi forskellige løsninger om transport og om klargøring af computerne. Henrik samarbejder med FairDanmark (www.fairdanmark.dk) om forskellige løsninger.

29/3/2016 Henrik og Genbrug til Syd på har e-mailkorrespondance om forsinkelsen af projektet.

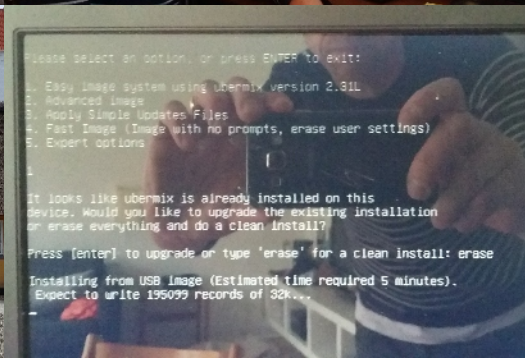
4/4/2016 Lang e-mailkorrespondance med Genbrug til Syd afsluttes med konklusion om at den bedste løsning er, at Henrik og Peder Kjærgaard installerer et særligt Linux-baseret styresystem på computerne. Det system som Computergruppen i Holbæk og FairDanmark arbejder bliver ikke opdateret mere (edubuntu.org). Henrik finder en mere aktuell løsning. Samtidig foreslår Henrik, at Peder deltager på partnerskabsrejsen (som en ekspert-rejse), hvilket accepteres af Genbrug til Syd (se flere detaljer herom i afsnittet om ekspertrejse længere fremme i rapporten).

11/4/2016 Efter at partnerorganisationen i månederne forud uden held har kontaktet flere mulige lokale organisationer der kunne være behjælpelige med toldfritagelse, lykkedes det endeligt at få den lutherske kirke (KKKT Ruvuma Diocese) med på det. Over de næste måneder arbejder partnerorganisationen og Henrik intenst på at sikre de nødvendige aftaler på plads.

25/4/2016 Efter aftale med Genbrug til Syd leverer InterGen tre paller med computer- og hospitalsudstyr i til Hjortshøjs Kirke (Aarhus), der stiller lagringsfaciliteter til rådighed.

25/4/2016-19/5/2016 Peder og Henrik installerer software på over 30 computere (de fleste heraf fra InterGen, resten fra en skole i Aarhus).

19/5/2016 Henrik samler kontormøbler på Arla, Aarhus, og mødes med MulticenterSyd der kommer og henter udstyret. MulticenterSyd henter også hospitalsudstyr på Aarhus Univer-

sity Hospital, Nørrebrogade. MulticenterSyd afhenter computerudstyr som Peder og Henrik har klargjort.

14/6/2016 Christian Council of Tanzania sender skriftlig accept af rollen som 'notify part' for container-forsendelsen.

16/6/2016 Den lutherske kirke (KKKT Ruvuma Diocese) sender skriftlig accept af rollen som 'consignee' for container-forsendelsen.

FORSENDELSE 2017

11/10/2016 Containeren sejler fra København.

21/10/2016 Containeren sejler fra Hamborg.

27/10/2016 Endelig pakkeliste er klar. Waybill er klar og sendes til shippingagent i Tanzania.

14/11/2016 Containeren sejler fra Colombo, Sri Lanka.

18/11/2016 Genbrug til Syd og Henrik foretager e-mailkorrespondance om forsinkelsen af forløbet.

26/11/2016 Containeren ankommer til Dar, Tanzania.

14/2/2017 Hermed afsluttes en over to-måneders lang kamp med bureaukratiet i havnen i Dar, Tanzania, og forudsætningerne for at få containeren igennem havnen ser fornuftige ud. Frem til denne dag er der e-mailkorrespondance med fragtfirma i Danmark og med Genbrug til Syd. Partnerorganisationen har været særdeles aktiv under dette forløb i det de har formået at sikre forskellige dokumenter, ikke bare fra den lutherske kirkes lokale kontor, men også fra deres regionale kontor i Njombe, en halv dagsrejse nordpå, og, i samarbejde med Henrik, fra landskontoret i Dar es Salaam.

CONTAINERENS ANKOMST 5. MARTS 2017

5/3/2017 Containeren ankommer til partnerorganisationen i landsbyen Ngahokora. Den lokale shipping-agent sørger for, at der (også) er spænding til det sidste. For at spare penge, sender han containeren afsted på en lastbil uden kran på de godt de godt tusinde kilometer fra hovedstaden til landsbyen. Det er således op til partnerorganisationens rå muskelkraft, et enkelt træ og et tov, at få containeren løftet af lastbilen og over på de betonpiller de har klargjort. Det lykkedes også!

PERIODEN MAJ 2017 TIL JUNI 2018

9/9/2017 Partnerorganisationen har fuldført lokalt indkøb af computer-relateret udstyr. Det indkøbes i distriktshovedstaden, godt 60 km væk og sker efter nøje fastlagt plan, monitoreret af Henrik, pengene sendes i rater og partnerorganisationen sender kvitteringer undervejs.

I perioden sker der en del forviklinger omkring partnerorganisationen (hvilket ikke havde noget at gøre med netop nævnte lokale indkøb af supplerende computer-udstyr). Partnerorganisationen har ikke selv problemer, men der opstår en del problemer omkring denne. Såvel skoleleder, klinikkens leder og landsbyformanden afsættes. Det sker som en direkte virkning af lokalpolitikere og embedsmænd uden for landsbyen – på nær-kommuneniveau, det vil sige på et niveau over landsbyen og et niveau under distriktet. Forklaringen er, at de ser sig forbigået og antager, at de nu afsatte personer har snydt sig til, at denne landsby har modtaget udstyret. På et tidspunkt vil man fratage landsbyen udstyret, fordi ovennævnte lokalpolitikere mener, at deres landsby har mere ret (eller måske at det vil gavne dem som politikere, hvis udstyret tilfalder deres egen hjemlandsby. Partnerorganisationen holder fast på, at udstyret skal bruges som planlagt og de formår at holde skansen.

Allerede i ugerne efter ankomsten af containeren fordelte partnerorganisationen udstyret med udgangspunkt i planen. Udstyret blev dermed taget i anvendelse fra starten af. Dog med undtagelse af skolens og klinikkens computere. Begge steder blev lederen fyret, som ovenfor nævnt. Den fungerende skoleleder og fungerende klinikleder vil vente med at tage computerne i anvendelse, indtil der kommer nye ledere, begge steder. Da der endelig kommer ny leder op henholdsvis skole og klinik, er Henriks og Peders besøg nært forestående, og man vælger at vente med at tage computerne i anvendelse til under og efter besøget.

PARTNERSKABS- OG EKSPERTREJSE, JUNI-JULI 2018

I januar 2018 viser der sig en mulighed for at besøge partnerorganisationen sommeren 2018. Den 2/2/2018 godkender Genbrug til Syd i e-mail, at partnerskabs- og ekspertrejse kan udføres medio 2018. I løbet af foråret arrangeres besøget. Partnerskabsorganisationen sender en officiel invitation, og de planlægger et fire-dages program.

Torsdag den 28. juni 2018

Peder og Henrik ankom til Songea-byen (distrikts- og regions-hovedstaden) og blev modtaget af fire medlemmer af partnerskabsorganisationen. Vi holdte møde og drøftede det hidtidige forløb og gennemgik programmet for de næste dage.

Fredag den 29. juni 2018

Vi besøgte distriktskommisærens stand-in (hun var selv på rejse) og forskellige distriktsbaserede myndigheds personer der alle var begejstrede for projektet og undskyldte, at der havde været forviklinger på nærkommune-niveauet.

Herefter besøgte vi biskoppen for den lutherske kirke. I landsbyen er der en, ja kun en, erklæret lutheraner, resten er efter sigende katolikker. Den katolske kirke ville dog ikke være med som lokal partner (med henblik på opnåelse af toldfritagelse). Derfor var det en stor glæde, at den lutherske kirke ville være med. Vi besøgte således den lokale biskop til et møde, hvor vi også planlagde biskoppens og hans nærmeste medarbejders deltagelse i den event landsbyen havde arrangeret den føl-

gende søndag. Partnerorganisationen fik også lejlighed til at forklare, hvorfor der havde været en periode med stilstand. Stilheden skyldtes de forviklinger, der havde været i landsbyen. Dengang i månederne forud for at den lutherske kirke havde sagt ja til bidrage til at partnerorganisationen kunne opnå toldfritagelse, havde Østafrikas Venner og partnerorganisationen sammen foreslået den lutherske kirke, at de kunne modtage et par af computerne som en officiel tak for samarbejdet, og som en mulighed for, at de kunne fortsætte med at deltage i samarbejdet i form af sparring i brugen af den særlige computer-software der er installeret på computerne (og en mulig udbredelse heraf).

Herefter deltog Peder og Henrik i et netværksmøde af computerinteresserede, hvor vi fortalte om og demonstrerede det særlige Linux-baserede system. Der deltog omkring syv personer og de fik en USB-nøgle med softwaren på, og vil installere den på nogle ekstra maskiner, de havde stående. De var interesserede i at deltage i en fremtidig sparring omkring brugen af softwaren og gerne udbrede brugen af det lokalt. Således danner disse personer et lokalt netværk for partnerskabsorganisationen. Mødet foregik på en af distriktshovedstadens eneste (store) computerbutikker. Vi drøftede også muligheder for reparation i butikken.

Fredag sidst på dagen ankommer vi til landsbyen.

Lørdag den 30. juni 2018

Vi brugte hele dagen med en gruppe lærer, klinikpersonale og andre på at arbejde med computerne, tilslutte printere, samt de to eksterne harddiske vi havde medbragt.

De medbragte eksterne harddiske indeholdte forskelligt software samt læringsmateriale vi havde downloaded mens vi var i Danmark, herunder en offline version af Wikipedia (se http://wiki.kiwix.org/wiki/Main_Page/da).

Vi besøgte ligeledes en del personer der på forskellig vis har medvirket til projektet.

Søndag den 1. juli 2018

Der blev afholdt en stor event i landsbyen der markerede fuldendelsen af samarbejdet med Østafrikas Venner om forsendelsen og overgangen til at bruge udstyret i det videre arbejde mod samarbejdets målsætninger. Biskoppen deltog ligesom en del repræsentanter for distriktet og for nærkommunen.

Både partnerskabsorganisationen samt Henrik gav en udførlig redegørelse for projektet og dets langsigtede målsætninger over for ovennævnte deltagere samt flere hundrede landsbybeboere, altså den ultimative målgruppe.

Partnerorganisationen overdrog således også tre computere til den biskoppen og lutherske kirke som markering af den del af samarbejdet.

Lokale nyhedsmedier dækkede begivenheden. Peder gav også en præsentation der fortalte om både hans frivillige arbejde i Danmark gennem den lokale kirke, samt om hans baggrund som lærer og computerformidler.

Peder, Henrik og gæsterne fra den lutherske kirke gennemgik sammen med partnerorganisationen skolens og klinikkens brug af det modtagne udstyr og talte med repræsentanter for skolens og klinikkens personale, samt repræsentanter for adskillige af civilsamfundsorganisationerne.

Endeligt havde Peder og Henrik et meget positivt møde med den samlede skolebestyrelse, altså partnerorganisationen.

COMPUTER-SOFTWARE

Efter at Edubuntu (edubuntu.org) i 2015 stoppede med at lave opdateringer, er Edubuntu ikke mere den bedste linux-baserede model for computere til (eksempelvis) egne af Afrika, med ringe internetdækning og gammel hardware (maskinel).

En anden mulighed er et ligeledes linux-baserede system, Ubuntu Mate (ubuntu-mate.org), hvilket også blev undersøgt af Henrik og Peder i 2016.

Konklusionen peger imidlertid på relevansen af et tredje linux-baseret system, nemlig Ubermix (ubermix.org). Ubermix giver en stærk forenklet brugergrænseflade og rummer samtidig mange af de samme programmer som de to ovennævnte. To yderligere ting gjorde, at valget faldt på Ubermix. Det er optimeret til at blive installeret på få minutter via en USB-nøgle. Systemet kan geninstalleres, ligesom en telefon kan gendannes til fabriksindstillingerne, og det tager endda kun få minutter.

Idéen er, at andre organisationer kan drage nytte af de erfaringer, vi har gjort og os som vi har gjort tilgængelig (se herunder). Ubermix virker. Det har vi demonstreret, og vi har fået det til at virke. Ubermix er derfor en anbefalelsesværdig løsning til computer-software, der er god til fx computerhardware af lidt ældre dato, eller hvor man vil have et system der er mere stabilt end MS Windows, hvor der ingen virus er, hvor der følger en masse software med inklusive alle rettigheder (dvs. det er også gratis).

Med Ubermix følger en del software, over 50 applikationer, herunder en kontor-pakke der indeholder programmer der kan næsten det samme som fx MS Word, MS Excel, MS PowerPoint. Ubermix er særligt rettet uddannelsessektoren og mange af de 50 applikationer er læringsprogrammer.

Det skal siges, at siden softwaren blev installeret på de computere, vi sendte, er der kommet en nyere version. Ikke desto mindre, er den vi installerede ikke forældet og vil kunne holde i mange år, i det mindste i hardwarens levetid, også al den stund, at den kan gendannes, hver gang noget måtte gå galt softwaremæssigt på grund af brugerfejl.

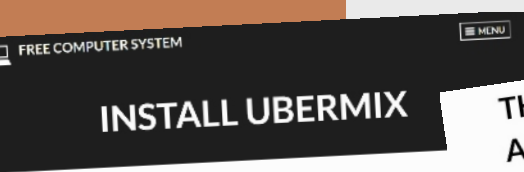
ubermix

FORMIDLINGEN AF COMPU- TER-SOFTWARE

Som nævnt deltog vi i et netværksmøde i Songea-by. Vi er i kontakt med flere brugere i landsbyen samt andre steder i Tanzania.

Allervigtigst har vi lavet et website med de basale instruktioner til, hvordan man (gratis) kan downloade, installere og bruge Ubermix. Websitet er freecomputersystem.wordpress.com. Den løsning vi har valgt til dette website er samtidig en gratis løsning, som andre interesserede vil kunne bruge til at formidle lignende erfaringer.

Efter afslutningen af denne rapport vil vi igen kontakte de interessenter i Danmark som vi har haft kontakt til tidligere i forløbet (bl.a. Computergruppen i Holbæk samt FairDanmark) og andre internationalt, fordi vi mener, at Ubermix (og relaterede systemer, så som Ubuntu Mate) har stor relevans for brugerprofiler, der ligner dem fra dette projekt.

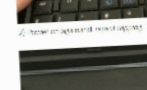

How to install Ubermix on your laptop or computer
Ubermix is a free Ubuntu Linux operating system that can be installed on a USB stick or hard drive. It is a lightweight Linux distribution that is easy to use and install. It is a good choice for people who want to try Linux without committing to a full installation. It is also a good choice for people who want to use Linux on a laptop or computer that does not have a hard drive.

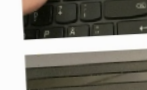
1. Power calculator off Insert your Ubermix USB stick in port

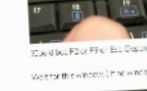
2. Press on the keyboard several times to get to the screen

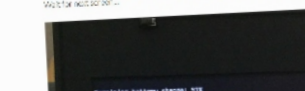
3. Press on F2 or F10. It will show you the computer boot

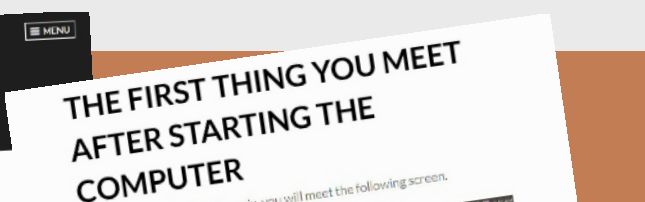
4. Select the windows (F) key in the top power on and be again. My keyboard is not

5. Press USB hard disk (use F and I to move the highlight to the USB hard disk)

6. Press on the keyboard several times to get to the screen

Opening screen

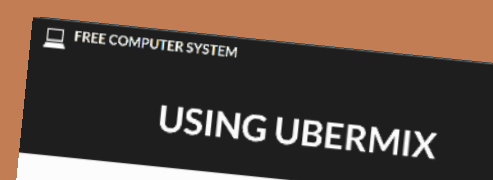
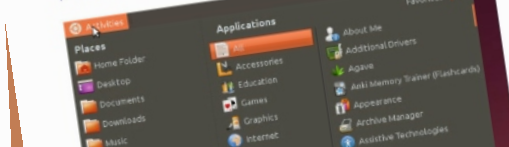
SEE THE APPS

To see the apps, click on to top left corner, on Activities.

Click activities

Then you will be able to see the apps. The apps are also called applications (or programmes).

START STRAIGHT AWAY

Once you have installed Ubermix on your computer, you can start using it straight away. You will see a desktop with a few icons and a taskbar. You can click on the icons to open applications and to start programs.

MORE THAN 50 APPS

There are more than 50 applications included in Ubermix. You can find them in the Applications window. You can also find them in the Dash. You can click on the icons to open applications and to start programs.

FREE AS THE AIR WE BREATHE

All this for you to use. Free as the air we breathe.

MÅL OG VURDERINGER

Nu drager vi de oprindelige mål fra projektansøgningen op og vurderer dem enkeltvis. For hvert enkelt punkt tager vi først målsætningerne, så vurderingen. De oprindelige mål er taget direkte fra ansøgningen. Overskrifterne er indsat, så de giver et bedre flow i sammenhæng af denne rapport.

HVORDAN VIL FORSENDELSEN MEDVIRKE TIL AT STYRKE SYD-PARTNEREN

Partnerorganisationen og underpartnere er placeret i en større landsby med stor befolkningstilvækst grundet tilflytning. Folk flytter til landsbyen og til landsbyens område, fordi der er rigelig og god landbrugsjord.

- Både skole og klinik servicerer et større opland end dimensioneret til. Begge institutioner kæmper med stærkt begrænsede ressourcer og et større pres på deres ressourcer grundet det store opland og tilflytning til landsbyen.

- Skolen har store bygninger bygget af forældre (staten betalte bliktag) for at imødegå stigende pladsbehov. Skolen har aktuelt et stort antal lærer. Flere af disse lærer er nyuddannede, der underviser på frivillig basis (i de senere år er flere lærer uddannet i landet, end der er ansættelser til). Både de bygningsmæssige og menneskelige ressourcer er således til stede (herunder flere unge med computerkundskaber) og der er et stort elevantal. Derfor er det relevant at styrke grundskoleuddannelsen i landsbyen med udstyr, herunder computere, der kan ruste de af eleverne der kommer til at arbejde i landbruget (mindst 90%) på at kunne bruge en god skoleuddannelse og informationsteknologi til informationsøgning om landbrug og afsætning og ruste de elever der skal videre i uddannelse og arbejde udenbys. Herudover er det kapacitetsopbyggende at give lærer mulighed for at dygtiggøre sig i IT og lære fra sig til de ældre lærer, elever og aktive medlemmer i civilsamfundsorganisationer.

- Klinikken servicerer flere mennesker end den er kategoriseret til. Klinikken har de facto karakter af 'health centre,' men er ikke blevet opgraderet, hvad udstyr angår [og ej heller medicinforsyninger]. Bygningerne er ellers gode og store, i 2012 byggede landsbybeboerne en ny klinik med midler fra TASAF (tasaf.go.tz). I 2015 fik klinikken to nye moderne personalehuse via midler fra Benjamin William Mkapa Hiv/Aids Foundation. I 2015 er der ansat en ny læge (medical assistant) og der er tre sygeplejersker. Sygeplejerskerne holder 3-4 månedlige åbne sundhedsrelaterede seminarer for kvinder/ mødre. Sygeplejerskerne udfører et home-care program der tilsigter sengeliggende patienter i almindelighed og aids-patienter. Frivillige deltager i home-care programmet. Home-care-programmet understøttes af sundhedsudvalget, hvis medlemmer der er udpeget på landsbymøder. Opgradering af ordinært klinikudstyr samt computere vil tjene klinikkens almene virke, gøre det nemmere at producere informationsmateriale til sundhedsoplysende seminarer, forbedre home-care, kapacitetsopbygge de aktive medlemmer af civilsamfundsorganisationer så de kan arbejde bedre herunder søge information samt netværke via internettet.

VURDERING

Klinikken har i dens netværk, de civilsamfundsorganisationer der arbejder med sundhed. Skolen har aftaler med en række civilsamfundsorganisationer, der arbejder med landbrug, om at disse organisationer lejlighedsvis kan bruge computerne.

Skolebestyrelsen er blevet klart styrket i denne proces, ikke mindst idet de modstod presset fra politikere og embedsmænd på nærkommune-niveau om at afgive indholdet af containeren. Skolebestyrelsen stod fast og fordelte udstyret i henhold til den plan, der fremgår af projektansøgningen.

Klinikken har opnået store fremskridt i form af en kolossal forøgelse af klinikudstyr, møbler til personale og patienter, herunder til konsultationer med patienter. Klinikken har også fået computere, herunder til kommende brug af de civilsamfundsorganisationer, der er tilknyttet klinikken arbejde. Kort før partnerskabsrejsen blev der ansat en ny leder af klinikken. Den nye leder er nu ved at være konsolideret og kender til det hele i landsbyen. Henrik er i løbende dialog med klinikken leder og drøfter også brugen af computere med hende, herunder om målsætningen af at civilsamfundsorganisationer skal have lejlighedsvis adgang til computerne. Både den nye leder af klinikken og det lokale sundhedsråd bekræfter over for Henrik, at klinikken er blevet betragteligt opgraderet, hvad udstyr angår, således at de inden for en relativt kort tids horisont at maks. et par år, vil være godt stillet til at blive opgraderet fra klinik til sundhedscenter. En sådan opgradering vil gøre, at der kommer flere ressourcer, herunder medicin, hvilket er vigtigt, fordi klinikken har et relativt stort befolkningsgrundlag. For at opnå en sådan opgradering skal klinikken selv, uden om staten, sørge for at udvikle klinikken. Det er klinikken i stand til, blandt andet grundet herværende forsendelse. Således er klinikken godt på vej til at kunne tage hånd om det stigende antal borgere der kommer til klinikken grundet tilflytning til landsbyen.

Meget af det samme som her er sagt om klinikken, kan siges om skolen. Skolen er ligeledes blevet opgraderet. Udstyret i form af skoleudstyr (bl.a. møbler) og computeren giver nu lærerne et bedre grundlag til at holde deres kompetencer opdaterede og udvide dem. Nogle af de større elever er allerede nu i gang med computerundervisning, hører vi fra landsbyen i løbet af efteråret 2018.

Langsigtede mål

Styrke det aktuelle arbejde som skole, klinik og nævnte civilsamfundsorganisationer til at udføre det arbejde, de udfører og bestyrke dem til at nå endnu længere med deres services og kommunikation/ debat og holdningsændring af samfundet (som allerede formået i stor stil af Vipuma, som beskrevet andetsteds) [for mere herom, gå til den oprindelige ansøgning] og forbedrede vilkår og markedsrelationer for områdets småbønder (for de landbrugsrelaterede civilsamfundsorganisationer). Alle involverede partnere har over mange år ønsket sig flere af disse ting, herunder computere. Det skal bemærkes at de involverede partnere forholdsvist nemt, lokalt kan anskaffe et modem, således at de kan tilkobles internettet ved køb af simple taletidskort som de allerede gør til mobiltelefonerne.

VURDERING

På kort sigt har det dog vist sig, at den generator de har, er væsentlig dyrere at benytte end forudset. Derfor sætter det lidt en begrænsning i, hvor meget de kan bruge com-

puterne. Men på langt sigt forsvinder denne forhindring. Det statslige elselskab har allerede været ude at opmåle og klargøre så der kan blive installeret strøm. Det var planen, det skulle have været senest 2016. Nu er det forventeligt, at det i hvert fald bliver senest i 2019. Når de ikke mere skal betale for den dyre brændstof, men kun for den relativt meget billigere el, så kan de få råd til at hente data over en mobiltelefon med et taletidskort via et (billigt) modem. Det har flere af dem prøvet andetsteds i landet.

Under besøget observerede vi, hvordan flere af deltagerne med stor iver skrev taler til søndagens event og printede dem. Med andre ord, så er der tydelige tegn på, at de har en stor iver efter at komme i gang med at bruge computerudstyret.

Når vi tager de lokale forhindringer der har været for ibrugtagning af udstyret i betragtning, og den deraf følgende forsinkelse, kan vi ikke andet end sige, at vores direkte observationer under partnerskabsbesøget såvel som dialog før og efter besøget, peger i retning af, at såvel skolebestyrelse, skolen og klinikken har stor motivation til at bruge udstyret efter hensigten. Alle tre instanser nævner flere gange under møder, samtaler, og også til den store ceremoni i landsbyen, at de forskellige lokale grupper (dem vi kalder civilsamfundsorganisationer), skal have adgang til udstyret.

Det er klart, at det endnu er for tidligt at sige noget om de egentlige virkninger af de forandringer, der er tænkt ind i projektet.

Det er ligeledes klart, at tendensen er, at der er en stor lyst til at bruge de muligheder, der ligger i udstyret, når vi taler med slutbrugerne, og også når vi taler med lederne af skolen og klinikken, og når vi taler med skolebestyrelsen.

I kraft af dette projekt har de opnået et bestyret grundlag til at udføre det forandringsarbejde, som de selv har interesse i. Det er vores overbevisning, at denne styrke vil stige hen ad vejen, som tiden går.

Supplerende udstyr

Der er behov for følgende ekstraudstyr til computere (grundet svingninger i strøm fra generator): # 20 stk. UPS (uninterruptible power supply) á kr. 515,00. # 5 stk. voltage controllers á kr. 515,00. # 55 stk. forlængerledninger á kr. 31,00. Samlet løber dette op i kr. 13.340,00. (Opgivne priser er jævnt lokalt indhentet proforma invoice (omsat til danske kroner via <http://www.oanda.com/>)) der er del af det vedhæftede dokument 'Anmodning om udstyr og container fra partnerorganisation_med mere.pdf' [dokumentet var vedhæftet ansøgningen].

VURDERING

Under partnerskabsrejse har Peder og Henrik observeret, at skolebestyrelsen har været oprigtig i dets erhvervelse af det supplerende udstyr og vi har set det placeret i henhold til planen, ved skolen og klinikken.

Erhvervelse af containeren så den kan blive anvendt i landsbyen

- Containeren kan sikre at partnerorganisationen har mulighed for sikker opmagasinerings af udstyret (særligt IT-udstyret) under de perioder skolen har ferielukket.
- Herudover giver det mulighed for løbende opmagasinerings af andet vigtigt udstyr og følsomme dokumenter.

- Endeligt giver det mulighed for, at andre, både landsbyregeringen og civilsamfundsorganisationer kan lagre ting deri.

VURDERING

På baggrund af de informationer vi fik under besøget, herunder egne observationer, samt dialog før og efter besøget, står det klart, at det er skolebestyrelses klare udgangspunkt, at containeren skal anvendes som planlagt, hvilket er afspejlet i de oprindelige mål fra projektansøgningen her ovenfor. Og det er også det vi har kunnet observere direkte under besøget.

Yderligere mål

De mange års samarbejde mellem modtageren og medlem af Østafrikas Venner gør det relevant at sende det i ansøgningen beskrevne udstyr. Det vil give Østafrikas Venner erfaring med at arbejde med civilsamfundsorganisationer der er mindre i størrelse, men ikke desto mindre stærke og samtidig ikke er tarmac-biased. Erfaringerne fra dette projekt vil kunne komme Østafrikas Venner til gavn.

VURDERING

Erfaringen fra dette projekt er, at det er muligt at arbejde direkte med organisationer (fx skole og klinik og dermed skolebestyrelsen) der er meget tæt på lokalsamfundet og at det ikke er en absolut nødvendighed at arbejde gennem en lokal NGO skabt til formålet.

Det er også dette projekts erfaring, at sådanne små organisationer er sårbare over for interessenter, der ikke har de samme interesser som dem selv. I dette tilfælde var det lokale politikere og embedsmænd på nærkommuneniveauet. Til gengæld er partnerorganisationen kommet bestyret ud af det og det er en styrke, der befinder sig i lokalsamfundet.

Ansvar for sendt udstyr

Henholdsvis skolen og klinikken vil have ansvaret for brug og vedligehold af udstyret. Det er allerede aftalt, at brugere af udstyret skal betale for forbrug af printer og lignende, for på den måde at sikre bæredygtighed. En nærliggende mission 11 kilometer væk (Benedictine Sisters of St. Agnes Chipole) har computersagkyndige og vil kunne bistå ved reparationer lige såvel som distriktsbyen Songea har computerreparatører.

VURDERING

Under besøget drøftede vi reparationer. Vi besøgte også en computerbutik der også yder reparation i distriktshovedstaden sammen med partneren. Samme sted havde vi en art netværksmøde med forskellige computerinteresserede, disse kan danne et netværk med brugerne i landsbyen.

Monitorering og evaluering

Både skole og klinik er indstillet på at føre en form for brugerstatistik og overlevere nogle overordnede tal om brugen af udstyret til Østafrikas Venner som en del af samarbejdet. Østafrikas Venner vil være i løbende dialog med de involverede og vil sikkert komme på endnu nye projekter sammen. Derfor har vi alle en interesse i at følge op på og huske på, at skulle sende nyt om udviklingen.

VURDERING

Grundet den store fokus på de mange forviklinger og ting der skulle klarlægges under besøget (og i perioden før og efter) har det ikke været opportunt, at skabe fokus på vores side (Østafrikas Venner) omkring monitorering og evaluering, da dette ville fjerne fokus fra det allervigtigste, nemlig at skolebestyrelsen, klinikken og skolen findere deres egne ben. I denne sammenhæng skal det forstås, at det først var umiddelbart før partnerskabsrejsen, at udstyret på klinikken og skolen var blevet taget i anvendelse (fordi man havde afventet nye ledere; jf. ovenfor i rapporten). Hvad computerne angår, så var det først i forbindelse med partnerskabsrejsen, at de blev taget i anvendelse.

Tilføjet betingelse for bevillingen

Efter den oprindelige ansøgning er udarbejdet og indsendt med partnerskabsorganisationen stiller Genbrug til Syd december 2014 som betingelse for bevillingen at der tilføjes en et specifikt og målbart succeskriterie for civilsamfundsorganisationernes aktivitet. På den baggrund anfører Østafrikas Venner følgende i underskrivningsformularen i forbindelse med bevillingen i januar 2015.

Østafrikas Venner bekræfter, at adgang til IT kan styrke de lokale bønders viden og netværk indadtil og udadtil og således også ift. de partnere de arbejder sammen med i forbindelse med afsætningen af deres råvarer. Således er Østafrikas Venner også i stand til at bekræfte, at vi i afrapporteringen til Genbrug til Syd kan dokumentere, at de lokale bønder og deres civilsamfundsorganisationer opnår adgang til IT samt de konkrete resultater de opnår hermed. Eksempler herpå kan være navne på eksterne landbrugsorganisationer der er opnået samarbejde med, beskrivelser af virkningerne heraf, samt eksempler på, hvordan bønderne og deres civilsamfundsorganisationer med IT bliver styrket i deres kommunikation med opkøbere af råvarer. Vores tætte kommunikation med landsbyregeringen, skolebestyrelsen og flere vil muliggøre dette.

VURDERING

Ovennævnte betingelse for bevilling er ikke mulig at vurdere på dette tidspunkt, grundet ovennævnte forviklinger, som nærkommune-politikere og -embedsmænd afstedkom. Det er et betragteligt resultat i sig selv, at det lykkedes at få gang i brugen af udstyret trods forsøg på at fratage skolen og klinikken ejerskabet af udstyret.

Partnerskabsrejse

Vi ønsker at søge om en partnerskabsrejse til opfølgning af den konkrete anvendelse af udstyret kombineret med monitorering af den proces, der går på at sikre en organisatorisk håndtering, der muliggør at de fælles vedtagne hensigter, herunder om hvem der tillades at bruge udstyret.

VURDERING AF MÅLENE FOR PARTNERSKABSREJSEN

Med partnerskabsrejsen lykkedes det at besøge og besigtige alle steder på skolen, klinikken og landsbykontoret, hvor der forefindes udstyr. Vi har drøftet forløbet, herunder de problemer der har været, og hørt fra partneren, hvordan de har løst det, og vi har været i stand til at komme med bidrag her og der. Samtidig har vi i den grad oplevet, at partnerskabsrejsen har haft en positiv indvirkning på projektet, al den stund, at det har være en anledning til at bekræfte overfor både lokalbefolkningen og for politikere og embedsmænd, hvad sigtet for projektet er. Når det samtidig er tilfældet, at det

var en meget glædelig og festlig begivenhed (besøget i sin helhed, men i særdeleshed eventen om søndagen), så bekræfter det os yderligere i, at såvel aktive deltagere som andre interessenter har stor forståelse og tilslutning til principperne i projektet.

HVEM BESØGTE VI UNDER PARTNERSKABSREJSEN

Vi besøgte skolebestyrelsen, skolen og klinikken og besøgte kortvarigt med fem af civilsamfundsorganisationerne. Herudover besøgte vi en række interessenter i landsbyen og distriktshovedstaden.

Ekspertrejse

En computerinteresseret vil rejse med samtidig med partnerskabsrejsen og sikre en optimal opsætning af computerne, finjustering af softwaren og instruktion til de kommende ansvarshavende. Muligvis skal computerne installeres med Linux/ Ubuntu styresystem, hvis stærkeste fordele om stabilitet og virusfrihed er en fordel, når maskinerne skal virke på denne lokalitet over længere tid og med kun sporadisk internetopkobling.

VURDERING

Genbrug til Syd var først ikke med på idéen om ekspertrejse. Sidenhen viste der sig at være en særlig aktualitet i at koble Peder Kjærgaard på projektet. Aktualiteten ligger i, at Peder var hovedperson i installeringen af det særlige Linux-operativsystem på computerne med samt at dele om erfaringerne herom undervejs og bagefter.

Peder Kjærgaard deltog i partnerskabs- og ekspertrejsen og Peder var således ekspertrejse-delen. Peder var i 2006-7 på et tre-måneders ophold i Mikindani i det sydøstlige Tanzania og opsatte et computerværksted for et center for udsatte børn (linuxin.dk/node/5723). Peder underviste børn og voksne i brugen af computercenteret. Computerne var udstyret med Linux-operativsystem, hvilket Peder har været foregangsperson for i mange år i Danmark. I mange år har Peder været aktiv som frivillig i den lokale kirke i Hjortshøj og, i de seneste mere end ti år tillige som formand for menighedsrådet. Peder har også undervist i brugen af computere i Danmark og har været aktiv i en lokal, aarhusiansk computergruppe under Seniorer Uden Grænser.

HVAD VAR FORMÅLET MED EKSPERTREJSEN?

Formålet med ekspertrejsen var todelt. Først (1) at sikre en optimal opsætning af computerne, finjustering af softwaren og instruktion til de kommende ansvarshavende. Hertil kommer, efter aftale med Genbrug til Syd, (2) at der skal formidles til andre partnerorganisationer og andre omkring anvendelsen af det brugte software.

BLEV FORMÅLET MED REJSEN OPFYLDT?

Ja.

Hvad punkt et angår, så opnåede repræsentanter for skolen, klinikken og enkelte af civilsamfundsorganisationerne en fælles forståelse for brugen af computerne og softwaren. Deltagerne er nu i stand til at betjene computerne og softwaren, installere printere og elementær problemløsning. De har også forståelse for, hvordan de kan tilegne sig yderligere viden.

Hvad punkt to angår, så afholdte vi et netværksmøde i distriktshovedstaden Songea (se andetsteds i rapporten), vi er i dialog (e-mail, telefon, og sociale medier (fx

WhatsApp-gruppe, der er en meget relevant kommunikationskanal til steder i Tanzania med dårlig internetforbindelse)) med brugere fra landsbyen og andre i Tanzania, herunder partnerorganisationer (slutbrugere), og endeligt formidles det via freecomputer-system.wordpress.com.

YDERLIGERE VURDERINGER

Hvordan vurderer I relevansen og den fremtidige brug af det udsendte udstyr?

Både relevansen af det sendte udstyr og dets fremtidige brug vurderer vi til at være høj. Gennem direkte observation og dialog før og efter besøget oplever vi, at adskillige af de lokale deltagere har en stor lyst og en bestyrket kapacitet til at bruge udstyret fremadrettet. På skolen og klinikken bruges det forskellige grej og møbler hele tiden. Hvad computerne angår, så er de kommet godt i gang under besøget, og vi får jævnlige informationer, der peger på, at det kører godt.

Hvordan vurderer I kapaciteten hos jeres partner til at udføre udviklingsarbejde?

Samarbejdspartneren er blevet styrket og ville kunne lave et lignende samarbejde en anden gang. De har også fået en bestyrket kapacitet ift. uforudsete problemer vedr. bureaukratiske udfordringer. Sidstnævnte bestyrker dem i et godt udgangspunkt for udviklingsarbejde lokalt.

Hvordan var rejsen med til at forme jeres partnerskab og jeres fremtidige planer?

Partnerskabsorganisationen har i den grad stået på hovedet for at imødekomme alle udfordringer undervejs i processen og har været god til at bruge besøget til at stadfæste de målene for projektet og dermed for udstyret, både over for de i eventen deltagende embedsmænd og politikere fra nærkommunen. Dette viser en vilje og styrke fra partnerorganisationen. Det bidrager til at vi gerne forsat vil lave udviklingsarbejde med partneren.

Eventuelle kommentarer til samarbejdet med DMRU og renoveringsværkstederne

InterGen i Viborg kan ikke selv gøre for, at de mistede den bevilling der berørte vores (og andres) planer. MulticenterSyd har været en meget professionel samarbejdspartner alle måder. Genbrug til Syd har ligeledes været gode sparringspartnere og ydet god assistance.

Ved tæt samarbejde lykkedes det hele til sidst!

Venligst,
Henrik Zilstorff, november 2018